

dens Løb har opskrevet sin Aktiekapital uden at have indbetalt mere end fra først af. Hvis man f. Eks. opskriver Aktiekapitalen til det dobbelte for at skjule, at Dividenden er bleven saa stor, faar man jo faktisk ikke 10 pCt. af sine Penge, men 20 pCt., og det turde være Tilfældet med enkelte af dem, jeg her har nævnt.

Jeg paaviste i Fjor, ogsaa ved at tage et Uddrag af Statistikken for København, at Nationalvelstanden, som man vel tør kalde det, for Københavns Befolkning er stegen i overordentlig Grad i det Tidsrum, i hvilket Arbejdstiden er bleven forkortet fra 11 og 12 til 10 Timer og derunder. Der er naturligvis forskellige Forhold, der medvirke til, at Arbejderne maa stille dette Krav om forkortet Arbejdstid, deriblandt ikke mindst de elendige sanitære Forhold, som mange Steder findes, ogsaa og ikke mindst paa Institutioner, Fabrikker, som nyde Begunstigelser i mange Retninger, Begunstigelser ved Toldbeskyttelse o. s. v. Der skrives saaledes i Fabriktilsynets Beretning Side 401, at „i en Papirfabrik, hvor nogle af Lokalerne ved gentagne Om- og Tilbygninger saa at sige helt vare udelukkede fra Dagslyset, medens der i samme fandtes oprettet nogle store, ret farlige Maskiner, er der efter Paabud fra Tilsynets Side tilvejebragt en tilstrækkelig Belysning til, at Betjeningen af og Passagen om Maskinerne kan foregaa farefrit“. Man ser, at i en begunstiget Produktion som Papirfabrikkerne, der nyde en enorm Toldbeskyttelse og give et enormt Overskud, har man desuagtet forsømt Om-sorgen for sine Arbejdere i den Grad, at først da Fabriktilsynet kommer og paa-pegger Manglerne, skaffes der Lys, saa at Folk kunne se at komme om ved de farlige Maskiner. Det er et Eksempel, som er typisk for mange Arbejdsgivere, ikke mindst i Storbedriften, hvor der er et Stykke Vej fra Forretningens egentlige Indehavere til Arbejderne. Der er det Eksempel fra en Glasfabrik, at Arbejderne ligefrem have maattet true med Arbejdsstandsning for at faa rent Vand at drikke i Fabrikken. De staa der ved overmenneskelig strengt Arbejde, ved en hed Ovn, men de Drikkekar, man har budt dem, have været slimede, have ikke været rensede, fordi Fabrikken ikke har kunnet ofre den nødvendige Arbejdskraft til at holde de Kar rensede, som Arbejdsstyrken skulde have sit Drikkevand fra. Og saaledes kan der nævnes en Mængde Eksempler, men det er naturligvis Følgen af den Direktørvælde, vi efterhaanden mere

og mere komme ind under i vor Produktion. Fabriktilsynet hjælper selvfølgelig noget, og jeg anerkender med Tak, hvad der gøres fra Fabriktilsynets Side for at skaffe bedre hygiejniske Forhold til Stede. Men destoværre er det jo saa, at Fabriktilsynet kun kommer til en forholdsvis ringe Kreds af dem, som have Tilsyn behov. Det er kun i Virksomheder med over 5 Arbejdere, Fabriktilsynet kan komme, medens alle de andre mange, deriblandt jo ogsaa mange Smaabedrifter og ogsaa ret farlige Bedrifter, ere udenfor Fabriktilsynet, for saa vidt de ikke have Maskiner. Der staa Arbejderne altsaa ganske fader- og moderløse, saa at det ikke en Gang er Halvdelen af alle Arbejdere, der nyde godt af Fabriktilsynet. Og foruden det, at disse Arbejdere, som ere udenfor Tilsyn, leve under disse daarlige Betingelser, have de den samme og mange Gange en længere Arbejdstid. Det glæder mig at se konstateret i Tilsynets Beretning, at den Statistik, jeg tillod mig at fremlægge i Fjor, og som var indsamlet fra de samvirkende Fagforbunds Side, omtrent svarer til den, der er optagen af Fabriktilsynet. Det er jo ganske vist en anden Klasse, en anden Gren af Mennesker, som de havde fat i, men Resultatet svarer omtrent til det, jeg anførte i Fjor, nemlig at ca. en Fjerdedel har under 10 Timers Arbejdstid — det er af godt og vel 88,000 Arbejdere — medens 61 pCt. havde 10 Timers og 13 pCt. over 10 Timers Arbejdstid.

Nu er jeg jo paa Forhaand ganske sikker paa, at jeg ogsaa i Dag her vil blive mødt med den Udtalelse, at man ikke vil foretage sig noget overfor voksne Arbejdere; det vilde være et Indgreb i den Ret, som en voksen Mand har til at disponere over sin Arbejdskraft osv. Man vil sige: saa længe det drejer sig om de umyndige, om de yngre og om Kvinderne, kunne vi nok være med, men den voksne, fuldmyndige Mand maa have fuld Dispositionsret over sin Arbejdskraft. Det er jo ret mærkeligt, naar det er de voksne, de myndige Mænd, der komme til dette Ting og anmode om, at man vil tage sig af deres Sager og netop give en Bestemmelse derom, at man saa siger: Nej, I Godtfolk, I forstaa ikke eders egen Interesse, vi forstaa det meget bedre end I; det vilde være en Synd mod jer, om vi vilde tage os af Eders Sager. Jeg siger: Lad dog en Gang dem, der anmode om at faa gjort et Indgreb i den Dispositionsret, de have over deres Arbejdstid, faa Lov til at raade, saaledes at man gør et Indgreb